

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Martinem Láníčkem ve věci

žalobkyně: **V. Š.**
zastoupená advokátkou JUDr. Zuzanou Běťákovou
sídlem K Nemocnici 168/18, 741 01 Nový Jičín

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 19. října 2022, ve věci invalidního důchodu

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Česká republika **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyni byl s účinností od 16. 8. 2016 přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Dne 8. 12. 2021 podala žalobkyně žádost o změnu výše invalidního důchodu, kterou žalovaná rozhodnutím ze dne 4. 5. 2022 zamítla. Proti rozhodnutí ze dne 4. 5. 2022 podala žalobkyně námitky, které žalovaná rozhodnutím identifikovaným v záhlaví tohoto

Shodu s prvopisem potvrzuje I. Ch.

rozsudku (napadené rozhodnutí) zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Nosným důvodem pro nevyhovění žádosti žalobkyně byl shodný posudkový závěr lékařů Okresní správy sociálního zabezpečení (OSSZ) Nový Jičín a žalované, podle kterých pracovní schopnost žalobkyně poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu „toliko“ o 45 %, nedošlo tak ke změně stupně invalidity a žalobkyně je nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně (vyšší stupeň invalidity nastává až při poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 50 %).

2. Proti (napadenému) rozhodnutí podala žalobkyně včasnou žalobu, ve které navrhla zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci „orgánu prvního stupně“ k novému projednání. Žalobkyně vytkla posudkovým lékařům, že od počátku byla hodnocena pro nesprávnou diagnózu. Již v dětství jí byl diagnostikován spongioblastom, pro který byla operována. Vlivem operace pak došlo k paralýze celé jedné strany jejího těla. Podstoupila rozsáhlou rehabilitaci, znovu se učila chodit, uchopovat, mluvit a již nikdy nedošlo k návratu plné funkčnosti této poloviny těla. Na doporučení šla studovat učební obor švadlena, který dostudovala, ale následně bylo zjištěno, že není schopna tuto práci plně vykonávat. Její zdravotní stav jí nedovoloval pro bolest a častou únavu absolvovat plné směny, a tak tuto práci nemohla vykonávat a žít se jí. Od té doby se její zdravotní stav nezlepšil, naopak se zhoršil, což však nebylo žalovanou bráno vůbec v potaz. Mezi léty 2001 až 2006 došlo k chybnému zapsání diagnózy angioblastom místo spongioblastom. Obě tyto nemoci jsou charakterem nádorové, ale jde o nádory odlišných tkání a mají tak i jiné projevy a s operacemi se pojí jiná rizika. Uvedenou nesprávnou diagnózu převzala OSSZ i žalovaná. Přestože na to žalobkyně opakovaně upozorňovala, vzala to v potaz až v posledním (napadeném) rozhodnutí žalovaná, která však stejně převzala argumentaci z posudku o invaliditě zpracovaném s ohledem na nesprávnou diagnózu. Druhým důvodem, pro který rozhodnutí napadá, je skutečnost, že žalovaná nijak nezohlednila projevy diagnózy po spongioblastomu. Posudkoví lékaři měli podle žalobkyně zohlednit, že její problémy se zády, krční páteří, s očí, svaly a velká únavnost a psychická i fyzická vyčerpanost, jsou důsledkem tohoto onemocnění a operace. Mělo tak dojít k navýšení poklesu její pracovní schopnosti alespoň na 50 %. Žalobkyně závěrem zdůraznila, že práci, pro kterou se vyučila, nebyla schopna ze zdravotních důvodů vykonávat a do jiné práce ji pro její zdravotní omezení nechtěli přijmout. Pracuje tedy v chráněné dílně, a to dva dny v týdnu. Bohužel i tato práce je pro ni velmi namáhavá a náročná a má tak velký problém si na živobytí vydělat práci. Zlepšení jejích zdravotních problémů je vyloučeno, naopak dochází k jejich prohlubování a postupnému zhoršování. Z toho důvodu jí byl také schválen lázeňský pobyt, i o ten však musela dlouho bojovat, neboť musela prokazovat, že u ní došlo k chybné diagnóze.
3. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. V písemném vyjádření provedla rekapitulaci průběhu správního řízení se zdůrazněním obsahu lékařských posudků a relevantní právní úpravy a konstatovala, že podle posudků vyhotovených v průběhu správního řízení je žalovaná nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně. S ohledem na námitky žalobkyně navrhla důkaz posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (PK MPSV).
4. Krajský soud po doplnění dokazování o posudek PK MPSV v Ostravě přezkoumal napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

5. Rozhodující skutkové okolnosti zjišťoval krajský soud především ze správního (dávkového) spisu. Podává se z něj, že žalobkyni byl rozhodnutím ze dne 7. 12. 2018 přiznán od 16. 8. 2016 invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Žalobkyně poté podala návrh na změnu výše invalidního důchodu nejprve dne 22. 7. 2020, ale žalovaná rozhodnutím ze dne 4. 9. 2020 její žádost zamítla pro nesplnění podmínek § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona číslo 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o důchodovém pojištění“). Podkladem pro rozhodnutí byl posudek OSSZ Nový Jičín ze dne 19. 8. 2020, podle jehož závěru je žalobkyně nadále invalidní pro invaliditu I. stupně. U žalobkyně se podle posudku jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav po operaci angioblastomu mozečku vlevo v roce 1975 s residuálním paleoneocerebellárním syndromem. Jedná se funkčně o poruchu lehkou, bez progresu v čase, přidružily se komorbidit. Míru poklesu pracovní schopnosti stanovil posudkový lékař na 35 % podle kapitoly VI., pol. 1b přílohy k vyhlášce číslo 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity) a vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky zvýšil tuto hodnotu o 10procentních bodů. Žalovaná rozhodnutím ze dne 4. 9. 2020 žádost žalobkyně zamítla. Námitky žalobkyně žalovaná rozhodnutím ze dne 10. 12. 2020 zamítla za současného potvrzení prvostupňového rozhodnutí ze dne 4. 9. 2020 a stejně tak zdejší krajský soud rozsudkem ze dne 19. 10. 2021 č.j. 19 Ad 2/2021 - 68 zamítl její žalobu (posudková lékařka žalované a posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí dospěly ke shodnému posudkovému závěru jako lékařka OSSZ Nový Jičín). Dne 8. 12. 2021 podala žalobkyně novou žádost o změnu výše invalidního důchodu. Žalobkyně byla posouzena posudkovou lékařkou OSSZ Nový Jičín, podle jejíhož posudku ze dne 7. 4. 2022 je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně stav po operaci angioblastomu mozečku vlevo v roce 1975 s následnou RT, bez známek recidivy tumoru, s následným rozvojem organické poruchy osobnosti, s residuálním paleocerebellárním a levostranným neocerebellárním syndromem, kontrolní MR mozku z 6/2021 bez vývoje. Uvedené zdravotní postižení podřadila posudková lékařka pod kapitolu VI, položku 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity a míru poklesu pracovní schopnosti určila na horní hranici 35 %, kterou navýšila vzhledem k vlivu postižení na schopnost žalobkyně využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti a na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti o 10procentních bodů na 45 %, odpovídajících nadále prvnímu stupni invalidity. V návaznosti na uvedený posudek žalovaná žádost žalobkyně zamítla. Proti rozhodnutí podala žalobkyně námitky, které žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla a prvostupňové rozhodnutí ze dne 4. 5. 2022 potvrdila. Vycházela přitom z posudku své lékařky, která popsala rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně jako „stav po operaci mozečkové hemisféry pro spongioblastom 1975, s reziduální lehkou paleocerebelární a levostrannou neocerebelární symptomatologií, s lehkou parézou levé horní končetiny akrálně“, stav stabilizovaný, bez známek recidivy, funkční postižení lehké. Jinak se ale posudková lékařka žalované ztotožnila stran kvalifikace rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu podle přílohy vyhlášky o posuzování invalidity a míry poklesu pracovní schopnosti s posudkem lékařky OSSZ Nový Jičín.
6. Krajský soud dále zadal s ohledem na žalobní námitky posouzení zdravotního stavu žalobkyně příslušné Posudkové komisi PK MPSV v Ostravě a z jejího posudku ze dne 21. 6. 2023 ve spojení s protokolem o jednání z téhož dne zjistil, že komise zasedala ve složení

předseda MUDr. Z., dále lékař z oboru neurologie a tajemnice, žalobkyně byla jejímu zasedání přítomna a s posudkovým závěrem seznámena. Posudková komise dospěla ke shodnému závěru jako lékařka žalovaná, a to jak co do diagnózy, určení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, jejího podrážení pod příslušnou položku přílohy vyhlášky o posuzování invalidity, tak ohledně míry poklesu pracovní schopnosti žalobkyně z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, včetně navýšení horní hranice procentního rozpětí o 10 procentních bodů. Podle posudkové komise se nejedná o zdravotní postižení takového stupně závažnosti a rozsahu, aby odůvodňovalo hodnocení podle položky 1c (středně těžké funkční postižení) nebo 1d) (těžké funkční postižení), protože nejsou naplněna posudková kritéria uvedená u uvedených dvou položek. Žalobkyně je neschopna práce fyzicky nadměrně namáhavé, se zvedáním a přenášením nadlimitních břemen, práce ve vynucených polohách, ve výškách, na žebřících a v riziku hluku. S těmito omezeními je schopna práce v dělnické profesi. K žalobním námitkám posudková komise uvedla, že se skutečně jedná o diagnózu „spongioblastomu levé mozečkové hemisféry“, kdy k operaci došlo již v roce 1975, včetně následné radioterapie. Z funkčního hlediska se jedná o reziduální (zbytkovou) lehkou paleocellebrální a levostrannou neocerebellární symptomatologii, s přetrvávající lehkou parésou levé horní končetiny akrálně (koncově), což podle posudkové komise prokazuje, že se jedná o lehké funkční postižení. Stav je dlouhodobě stabilizován, bez známek recidivy. Další zdravotní postižení jsou důvodem pro navýšení horní hranice procentních rozpětí o dalších 10 % (resp. procentních bodů) a vedou tak k celkovému poklesu pracovní schopnosti na hodnotu 45 % odpovídající prvnímu stupni invalidity.

7. Předmětem soudního přezkumu je správní rozhodnutí ohledně nevyhovění žádosti žalobkyně o změnu (zvýšení) invalidního důchodu pro invaliditu vyššího stupně, než je stupeň I., který již má žalobkyně přiznaný. Jak je přitom zřejmé z podání účastníků a ze shora reprodukováných částí správního spisu, tak ze zákonných podmínek ovlivňujících výši invalidního důchodu byl v přezkoumávaném správním a navazujícím soudním řízení veden spor výhradně ohledně stupně invalidity žalobkyně.
8. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu I. stupně, b) jestliže poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu II. stupně a c) jestliže poklesla nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu III. stupně.
9. Závěr o invaliditě příjemce invalidního důchodu (žalobkyně) a jejím stupni je vázán na posouzení jejího zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, což je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto vychází z posudků subjektů, které těmito odbornými znalostmi disponují. Pro účely správního řízení jsou těmito subjekty ze zákona okresní správa sociálního zabezpečení a žalovaná, resp. jejich posudkoví lékaři (§ 8 odst. 1 a 9 zákona číslo 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) a pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění pak posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob podle § 4 odst. 2 téhož zákona Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Jednotlivé posudky, včetně posudku PK MPSV doplněného pro účely soudního řízení, pak správní soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s

ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá právě posudek PK MPSV zpravidla důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. V tomto směru je podstatné, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které žalobkyně namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti diagnózy. Samotný posudkový závěr o míře poklesu pracovní schopnosti přitom musí vycházet z pravidel nastavených vyhláškou o posuzování invalidity a její přílohy. Podstatné v tomto směru je, zda zdravotní postižení posuzovaného je takové povahy, že se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu. Toto zdravotní postižení pak posudkový lékař (komise) podřadí pod příslušnou položku přílohy k uvedené vyhlášce a stanoví míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, případně zváží možnosti snížení či zvýšení hranic stanoveného rozpětí podle § 3 a § 4 předmětné vyhlášky. Budiž přitom zdůrazněno, že posouzení podřazení zdravotního stavu žadatele pod korespondující ustanovení vyhlášky (její přílohy), tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti, soud neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise, ledaže by se jednalo o zcela evidentní, i laikovi zřejmou vadu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013 č. j. 6 Ads 11/2013-20 nebo ze dne 12. 6. 2014 č. j. 9 Ads 9/2014-23).

10. Po doplnění dokazování shora uvedeným posudkem PK MPSV v Ostravě dospěl krajský soud k závěru, že žaloba důvodná není. V přezkoumávané věci splňuje posudek PK MPSV v Ostravě ze dne 21. 6. 2023 podle přesvědčení krajského soudu veškeré povinné náležitosti, včetně podmínky úplnosti a přesvědčivosti. Posudková komise se vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě a srozumitelně odůvodnila, včetně odlišného pojmenování rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně, což bylo jednou z nosných částí žaloby. Posudek v tomto směru nevzbuzuje žádné pochyby. Závěr PK MPSV v Ostravě o tom, že pracovní schopnost žalobkyně poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 45 %, považuje krajský soud za řádně odůvodněný a dostatečně podložený, proto neshledal důvod se od něj odchýlit, ani nebylo potřebné dokazování dále doplňovat. Nelze ani opomenout, že přes dílčí rozdíl ohledně diagnózy rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (angioblastom x spongioblastom) se posudky vydané v přezkoumávaném správním řízení neliší od posudků vydaných v předchozím správním řízení zahájeném v roce 2020. Ani v případě popisu rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se přitom podle obsahu posudků zjevně nejedná o odlišnou diagnózu (vždy se vychází z operace mozečku vlevo v roce 1975), ale spíše o odlišné pojmenování této rozhodující příčiny nepříznivého zdravotního stavu, které se však neprojevovalo v posudkovém hodnocení. Na tomto místě považuje krajský soud za potřebné zdůraznit, že přestože procesní předpisy upravující řízení ve věcech důchodového pojištění nevylučují, aby žadatel o dávku důchodového pojištění podal po zamítnutí předchozí žádosti žádost novou a takový zákaz nevyplývá explicitně ani ze správního řádu (viz § 48 správního řádu a jeho výklad

v judikatuře správních soudů), tak obecně platí, že projednání nové žádosti poté, kdy byla obsahově totožná žádost pravomocně zamítnuta, by se mělo zaměřit spíše jen na případné nové okolnosti z hlediska toho, zda odůvodňují její odlišné posouzení. Naopak není zapotřebí donekonečna opakovat závěry již jednou vyslovené, a to tím spíše, pokud předchozí správní rozhodnutí obstálo v soudním přezkumu. V přezkoumávané věci nevyšlo najevo nic zásadně nového (kromě již zmíněného odlišného pojmenování rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně) oproti předchozímu řízení v roce 2020, proto byl také výsledek řízení logicky stejný.

11. Krajský soud dodává, že nevyhověl návrhu na doplnění dokazování lékařskými zprávami předloženými žalobkyní v reakci na posudek PK MPSV. Lékařské zprávy posuzují primárně posudkoví lékaři, pro správní soud pak mohou mít lékařské zprávy v souladu s výše uvedenými mezemi soudního přezkumu odborných lékařských závěrů význam pouze tehdy, pokud z nich vyplývá skutečnost, kterou posudková komise pominula (je-li u ní reálný předpoklad, že může vést k odlišnému posudkovému závěru), resp. pokud z nich vyplývá zjevný rozpor s posudkovými závěry. Žalobkyně žádnou takovou okolnost přes výzvu soudu neoznačila a není tak ani zřejmé, co konkrétně by měly lékařské zprávy prokázat a zejména v čem by měly zpochybnit dosavadní posudkové závěry. Nutno dodat, že se jedná vesměs o zprávy z doby po vydání napadeného rozhodnutí, zatímco krajský soud přezkoumává napadené rozhodnutí podle § 75 odst. 1 s. ř. s. podle stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí. Posudková komise přitom měla k dispozici tehdejší zprávy příslušných lékařů (jejichž nové zprávy žalobkyně doplnila) MUDr. S. B., MUDr. R. Š. a Nemocnice AGEL Nový Jičín. Stejně tak nevyhověl krajský soud návrhu žalobkyně na doplnění dokazování jinou posudkovou komisí. K takovému postupu přistupuje soud pouze tehdy, pokud existují důvodné pochybnosti o správnosti dosavadních závěrů o stupni invalidity žalobkyně k rozhodnému období, které však v tomto případě z výše uvedených důvodů nenastaly.
12. Závěrem krajský soud zdůrazňuje, že nijak nezpochybňuje dlouhodobé zdravotní potíže, kterými žalobkyně trpí, jakož i skutečnost, že ji omezují v řadě činností, včetně pracovního uplatnění. V řízení však při objektivním posouzení jejího zdravotního stavu nebylo zjištěno, že by ke dni vydání napadeného rozhodnutí (19. 10. 2022) byl její dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav takové povahy, aby v souladu s příslušnou právní úpravou odůvodňoval zvýšení invalidního důchodu pro vyšší stupeň invalidity. Tím však rozhodně není dotčeno právo žalobkyně, aby v případě zhoršení zdravotního stavu po vydání napadeného rozhodnutí nebo změny jiných skutečností rozhodných pro nárok na invalidní důchod, podala novou žádost.
13. Krajský soud uzavírá, že v soudním řízení byl jako správný potvrzen závěr žalované, že žalobkyně je (resp. byla v době vydání napadeného rozhodnutí) invalidní v prvním stupni, a její požadavky na přiznání invalidity vyššího stupně a s tím spojené zvýšení invalidního důchodu proto nejsou důvodné. Krajský soud proto žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.
14. Právo na náhradu nákladů řízení nebylo možné přiznat žádnému z účastníků, protože v řízení neúspěšný žalobce právo na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s. nemá a žalované jej v tomto typu řízení přiznat podle § 60 odst. 2 s. ř. s. nelze.

15. V řízení vzniknou s největší pravděpodobností náklady státu na odměně a náhradě hotových výdajů ustanovené zástupkyně žalobkyně, o kterých bude rozhodnuto samostatným usnesením, proto bylo třeba rozhodnout také o náhradě nákladů státu. Tyto (budoucí) náklady krajský soud neuložil k náhradě žádnému z účastníků, protože u žalobkyně to vylučuje splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků a u žalované zase procesní úspěch ve sporu (viz § 60 odst. 4 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 31. července 2023

JUDr. Martin Láníček
samosoudce